

TUDI NA JAPONSKEM se zaveznika oblast ukvarja z vojnimi vloženci. Gornje jih je nekaj izmed njih, ki so bili gnani pred sodni stol v Tokiu januarja t. l.

Pogoji Jugoslavije za rešitev spor glede Primorske

Goriška se naj pridruži Sloveniji, Istra
Hrvaški in Trst pa naj postane avtonomna
edinica v federativni Jugoslaviji

Glavne sile, ki imajo skleniti mirovno pogodbo z Italijo, sedaj pravzaprav člani združenih narodov, ne pa člani protipadlega Mussolinijevega-Hitlerjevega osliša, je v italijanskem tisku tam in v Zed. državah zelo veliko propagande, proti Jugoslaviji, kot da bi bila Jugoslavija v vojni proti nam, ne pa Italija in njen pokojni "duče". A predsednik Jugoslavije Tito ne odneha od zahteve, da se mora krivico, ki so jo storili zaveznički Slovenci in Hrvatovi, v prvi svetovni vojni, sedaj pojavlja.

Tito ne odneha

Zaradi te vere, da so Italijani sedaj pravzaprav člani združenih narodov, ne pa člani protipadlega Mussolinijevega-Hitlerjevega osliša, je v italijanskem tisku tam in v Zed. državah zelo veliko propagande, proti Jugoslaviji, kot da bi bila Jugoslavija v vojni proti nam, ne pa Italija in njen pokojni "duče". A predsednik Jugoslavije Tito ne odneha od zahteve, da se mora krivico, ki so jo storili zaveznički Slovenci in Hrvatovi, v prvi svetovni vojni, sedaj pojavlja.

Sedaj, ko so se posebni delegati omenjenih sil sešli, da proučujejo vprašanje mirovne pogodbe z Italijo, jim je vlada jugoslovanske federativne republike znova sporočila, da naj se upošteva prvič, da je bila Italija v vojni z Jugoslavijo, da je napadla in povzročila v njej ogromno škodo, za katero se ji sedaj ne sme dati odveza, pač pa Jugoslaviji odškodnino.

Trst naj pride pod Jugoslavijo

O novi poslanici jugoslovanske vlade medvezniški komisiji za sklenitev miru z Italijo poroča v depeši z dne 26. januarja čakašku dnevniku "Sun" Friderich Kuh med drugim, da zahteva Jugoslavijo slovenske kraje na Primorskem, ki so jih zaveznički v prvi svetovni vojni podarili Italiji. Te se naj pridruži Slovenia, hrvatske kraje pa Hrvaški. Trst pa naj vsled svoje italijanske večine postane avtonomna država v federativni Jugoslaviji, z vsemi takimi pravili, kakor jih imajo n. pr. Slovenija, Hrvatska ali pa Srbija.

Korporacije odločno v akciji za uničenje unij

Predsednik unije jeklarskih delavcev Philip Murray je poročal, da so magnati, ki kontrolirajo američko industrijo, odločno poraziti unije, nameč industrialne unije CIO, potem pa bo tudi z unijami AFL lahko obravnavali. Dejal je, da so se glavarji jeklarskega trusta in pa "mälega jekla" na tajnem sestanku v New Yorku zedinili, da sedaj je čas "ubiti CIO" in se vrniti nazaj v razmere, v kakršnih je gospodoval takrat kar jeklarske industrije velemagnat Elbert H. Gary. V spomin mase si je v Indiani zgradil jeklarski center — Gary — a ima jih še mnogo drugih spomenikov po delželi. Kajti Mr. Gary je bil magnat zares, ki so se ga bali v Beli hiši in v Kongresu pa se imeli drugega v mislih kot kako

ravnali po njegovih poveljih. Garyju ni bil delavec nič druga kot kepa mesa, ki se jo naj izkoristi, dokler se more kaj iztisniti iz nje.

Seveda, tudi on je verjet v "demokracijo", nameč v tako, v kateri je on pomenil vse, delaveci v njegovem trstu pa nič. To je pokojni Eugene V. Debs vedno poudarjal, kar pa so mnogi, ki se sedaj pristejava v New Yorku in pa nekateri v drugih krajih k nekakšnim "socialdemokratom" pozabili in s svojo taktiko pomagali pod kriko borbe proti totalitarni Rusiji nazaj v staro red jeklarskega trsta, kakovšen je bil pod Garyjem.

Go so se Garyevi nasledniki zbrali na seji v New Yorku, niso

čimprej uničili unijo v njihovih obratih. Smatrali so, da jim to ne bo težko, ker večina unijskih voditeljev itak veruje v njihov "free enterprise", druge pa se lahko ežiga s komunizmom, pa bo po njih!

General Motors Corporation se je enako odločila za poraz unije in ko je stavka končala svoje deseti teden, so si v glavnem uradu magnati, ki prejemojo po tri sto tisoč do pol milijona dolarjev na leto plače in več menceali roke — čes, delaveci so že izmučeni vseh brezpostnosti, dobili jih bomo nazaj, jim dali nekaj priboljška in se iznenibili njihne unije.

Kamorkoli se ozrete, vidite, da so kompanije zasnovale na

čerte za uničenje organiziranega delavstva že takrat, ko so na vso moč vpile, kako patriotični naj home. Nameč med vojno. In sedaj kakor takrat le one kontroličajo kongres, legislature, šerife, sodišča in župane. Pa governerje, kajneda! Čemu to? Raditega, ker povprečen delavec uživa samo kapitalistično "duševno" hrano pa robanti proti stavkom in "komunizmu", daši komunistov ni toliko v njih, da bi sploh kaj pomenili. Ampak gospodarjenje je te vrste duševni in fizični material lahko imeti pod kontrolo. Saj imajo v svoji poseti vsa radijska omrežja, vse velike časopise in revije in na filmsko industrijo ter vsa druga propaganda sredstva.

KONFERENCA ZDRUŽENIH NARODOV SVOJE DELO ZELO DOBRO ZAČELA

"Čemu Višinski ne pride?" so se spraševali na konferenci združenih narodov v Londonu, a odgovor je bil ugibanje. Višinski je sovjetski podkomisar za vnanje zadeve in eden najvplivnejših članov režima USSR. Prišel je na zborovanje v London šele minuli teden. Pred njim ga je zastopal Andrej Gromejko, ki je sovjetski poslanik v Washingtonu. Višinski je bil med tem v Rumuniji in v Bolgariji ter čakal da vidi, dali bo anglo-ameriški blok Rusijo skušal povsem izolirati, ali pa pokazal voljo za spravo.

Dogodilo se je slednje. Angleški in ameriški blok na konferenci združenih narodov povsem prevladuje, a sta dokazala, da jima je vendar za mir in za kooperacijo. K temu razpoloženju pa so največ pripomogle male dežele in pa Francija, in, ob enem zavest Washingtona, Londona in Moskve, da bi bila največja tragedija, ako bi nadaljevali svojo politiko tako, da bi vodila neizogibno v tretjo svetovno vojno.

Sovjetska unija je še vedno uverjena, da ji streže kapitalistični svet po življenju in mu ne zaupa nobenega koraka. Ampak v Washingtonu in v Londonu se trudijo Moskvo prepričati, da so v resnici za mir, ker bi z novo vojno tudi kapitalistični sistem nič ne pridobil.

Dejstvo kajpada je, da so vzroki za spore še tukaj kakor so bili in da kapitalistični sloji še vedno misljijo, da je vojna proti "komunizmu" — torej zoper Rusijo — neizogibna.

Največja zapreka svetovnemu miru pa so nesoglasja med interesni Velike Britanije in Sovjetske unije. Rusija bi rada postala sila v Sredozemlju, a Anglija ga hoče za svoj monopol bolj kot še kdaj. Anglija ga potrebuje za svojo pot v Indijo, pa si ga je podjarmila na tako imperialistične načine, da tudi angleška delavska vlada v vnanji politiki ne more biti drugega kot imperialistična.

Rusija pa je po končani vojni dala Angležem, in s tem tudi Američanom razumeti, da ne bo več dovolila, da bi se ji zapiral svet. Zato pritisca na Turčijo, Perzijo, Kitajsko in na škandinavske dežele. Ampak vzlom temu so se zastopniki organizacije združenih narodov vendarle zedinili, da bi bila blaznost, ako bi svet pahnili v nova vojno. In zasluga za to gre največ malim državam, posebno še angleškim dominionom, ki so dale veliki trojici razumeti, da ne bo šlo, ako bi vztrajale, da le one bode odločevalne.

PANSLAVIZEM SOVJETSKOJ UNIJE

Irving Pflaum, urednik tujezemskih vesti pri čakaškem tablojnem dnevniku "Times" in politični člankar ali kolonar, piše v svoji koloni z dne 13. jan., da sta dva vzroka, ki kažejo, da bo Stalin kmalu izvršil to, česar ruski carji niso mogli izvršiti v stoljetjih, namreč to, da bo združil evropske Slovane in da bo likvidiral turški vpliv in silo.

Omenjeni člankar pravi, da je to izvedel od neke dobre informirane in zanesljive osebe, ki specializira v vprašanjih Balkana in Srednjega vzhoda. Stalin je baje pretekli teden konferriral z bolgarskim premierjem Georgom Kimono in zunajnim ministrom Petrom Stajnovom. Razgovori so se nanašali na bolgarski kabinet, ki naj se reorganizira na podlagi moskovskega sporazuma velike trojice. V kabinet ali vlado naj se vključita dva člena opozicionske stranke, kar se bo tudi gotovo zgodilo, da si so bili sklenili.

Pričakuje se, da bi federacijo, ki bi jo tvorili Bolgari, Makedonci, Srbi, Hrvati in Slovenci (vsi vključeni v Jugoslavijo), podprli vsi ti narodi ali jo prosto vložili sprejeli. Se celo močno pritegnjena v to slovansko federacijo, Turčija pa bo brnjena iz Dardanel.

Zdi se nam, da je Pflaumov nesoglasje "veščak" kaj dobro informiral. Federacija južnih Slovanov je na vidiku in je potrebna, kar je potrebna tudi širša federacija vseh evropskih narodov. (Konec na 6. strani.)

Kritike na laborite radi odnošajev s Sovjetsko unijo

Ko je prevzela vlado Anglije laboritska stranka, je bilo splošno mnenje, da se bodo odnošajti med Moskvo in Londonom izboljšali. Optimisti so celo upali, da pride med USSR in Veliko Britanijo do čimtesnejše zveze. Kajti angleška delavska vlada se je izjavila za socializem, pa bi bilo logično, da bi ti dve deželi sodelovali skupaj.

Zvezo z Rusijo, ki velja za dvajset let, je sklenil že Churchill. Ampak on je kot torij in kot sovražnik komunistov in socialistov z Rusijo težko izhajal. Njegov takratni minister vnašnjih zadev Anthony Eden je imel več sreče. V sporih med Stalinom in Churchillom pa je posredoval pokojni Roosevelt.

Na veliko začenje politične svetovne javnosti pa so se odnošajti med Anglijo in Rusijo poslabšali, od kar je na vladu delavska stranka. Dasi tega ni hotela in četudi jo je pred tako možnostjo svaril predsednik eksekutivne delavske stranke Harold Laski, se je vendarle dogodilo, da sta se na prvi konferenci vnašnjih ministrov velike petorice Ernest Bevin in Vjačeslav Molotov zelo skrgala in je Bevin Molotovu dejal, da se poslužuje hitlerjanskih metod, Molotov pa, da je lahko shajal z angleško vlado, dokler je bil v nji Eden minister vnašnjih zadev.

Pozneje je napetost nekoliko polegla, a ne še toliko, da bi se v Angliji s tem precej ne pečali. Posebno je napetost všeč torijem, ker napeljujejo vodo na njihne mline. Ampak delajo se, kot da jih je žal, ker so ga laboriti "zavozili". Associated Press poroča iz Londona v depeši z dne 26. januarja o izjavi, ki jo je istega dne dal proti laboritu član bivši Churchillov vladar Harold MacMillan. Pravi, da od kar so laboriti na krmilu, so se odnošajti med Anglijo in Sovjetom stalno poslabševali in tudi z Zed. državami so veliko manj intimni kot pa so bili pod Churchillom. "Dočim so nam pravili, da se bo prijateljstvo med Anglijo in Rusijo utrdilo čim zavladajo laboriti, se je zgodilo baš napsatno," ugotavlja omenjeni bivši minister, in le žal, da njegova ugotovitev ni iz trete izvita. Niti ni vsa krvida samo na eni strani.

Slovanov že več generacij, piše Pflaum. Omenjeni člankar je mnenja, da Angleži ne bodo tega "sprejeli", ker se boje za svoje interese na Grškem in v Turčiji. "Izgleda", pravi Pflaum, "da je britska bojažen dobro utemeljena, kajti veščak, ki mi je dal te informacije, verjamem, da bo eventualno pritegnjena v to slovansko federacijo, Turčija pa bo brnjena iz Dardanel."

Zdi se nam, da je Pflaumov nesoglasje "veščak" kaj dobro informiral. Federacija južnih Slovanov je na vidiku in je potrebna, kar je potrebna tudi širša federacija vseh evropskih narodov. (Konec na 6. strani.)

KOMENTARJI

Kaj se kuha v "starem kraju?" To je naslov članka, ki ga ima v teži številki Etbin Kristan. Naj ga vsakdo prečita. Kajti je res dober članek, napisan od človeka, ki se je za ustanovitev jugoslovanske federativne republike boril že v prvi svetovni vojni. In že dolgo prej.

Celestin Jelene je mnenja, da Etbin Kristan z ozirom na razvoj v Jugoslaviji in na svetovni položaj ni ohranil "jasne glave". O Celestingu je bilo v komentarjih nekoliko poročano že v eni prejšnjih številk, pa je menda dobro, da se o tem bolj obširno pomenimo. Naj govori, kako on čuti in misli, njegovo pismo, ki ga je poslal Ivanu Molku iz Rima, kamor je pobegnil. Datirano je 19. oktobra leta 1945. (Prepis mi je izročil Ivan Mollek sam):

Cenjeni sodrug Moiek!

Pred štirinajstimi dnevi sem prišel v Rim po doljih potovanjih čez Koroško in severno Italijo. Tudi jaz sem se umaknil zaradi Titovega režima iz Jugoslavije.

Zelo me je razvesilo, ko sem izvedel, da ste Vi ohranili jasno glavo in ste tako spoznali, da Titovo gibanje, kamor spada tuti OF, ni niti narodno, niti socialistično, niti demokratično, niti osvobodilno gibanje, da nima nič skupnega z marksizmom, temveč je boljševiški terorizem, ki ima svoje osnove v Bakunini. Usoda I. internationale se ponavlja!

Zal mi je, da sodrug Etbin, če je res, kakor slišim, ni ohranil tako jasne glave, kakor Vi. S sodr. Ivanom Mlinarjem sva mu že za časa okupacije v letu 1942 in 1943 dvakrat pisala v Ameriko in mu razložila, da kaj pri nas gre. Ne vem, ali so pisma prisla do njega, ima pa on dovolj življenskih izkušenj in poznavanja socialističnih nauk, da bi bil lahko tudi sam uvidel, da je to gibanje daleč stran od demokratičnega socializma. Ce sodrugu Etbinu delam to ocitek, pa to ne kiali mojega osebnega spoštovanja do njega in ne moti mojih lepih spominov nanj, ki segajo nazaj do jugoslov. konference v letu 1909.

Vse to bi raje njemu osebno pisal, ne vem pa njegovega naslova in baje tudi ne stanuje več v Chicagu. Ce imate Vi zveze z

(Konec na 6. strani.)

AMERIŠKA SVOBODA Tiska ima za delavstvo le malo koristi

Unija klavniških delavcev (CIO) se je v posebnem letaku potožila, da jo je veliko časopisje javnosti kritično predstavilo in sploh slišalo za sovražnico javne blaginje. Njen letak je bil izdan predno je vlada vzelata mesarsko industrijo vsled stavke v svoje področje. Ampak dejstvo, ki jih letak navaja, so nespremenjena. Vzrok, da je vlada tako hitro posegal v stavko klavniških delavcev je, ker moramo vse jesti. Jeklo in železna ruda lahko počakata. Tudi ni avtiv se še ne mudri. Ampak če zastavka delavstvo v mesni industriji, nastane kaj hitro pomanjkanje mesa in tega vlada ni dovolila. Sporno vprašanje med mesarskim trustom in delavstvom pa je ostalo nerešeno.

Delavci v ameriških klavnicah zaslužijo poprečno manj kot po \$30 na teden. Nihne družine so veliko večje kot n. pr. družine strojnikov, tiskarjev, električarjev itd., ki so plačani bolje kot delavci v mesni industriji. Zato je življenski standard slednjih jako nizek.

Dobički mesnega trusta so se zvišali med vojno sto odstotkov. Življenske potrebštine so se podražile izpred vojne 50 odstotkov. Ampak plače klavniških delavcev so ostale nespremenjene.

Toda tista masa, ki čita samo meščanski dnevni tisk in magazine, ne pozna teh resnic in se ob čitanju zavajalnih vesti zgraja nad "komunisti", češ, oni so krivi, da je tako in sploh da je toliko industrialnega nepokoja v deželi.

Delo v klavniški industriji je eno najbolj neprijetih in tudi nezdravih poklicov. Ampak ljudstvo po zalogi "svobodnega" američkega tiska o tem zelo malo ve. In ne bo vedelo, dokler si delavstvo ne z

PRIPOVEDNI DEL

ANGELO CERVENIK:

Atentator

(Konec.)

Obstal je za damo in buljil v šopek. Kar nenadoma je zaslišal za svojim hrbtom pogovor dveh odličenakov. Govorila sta precej tisto.

Prvi je dejal: "Ah, ali misliš, prijatelj višji svetnik? Beži, beži! Cesa bi se bal! Pri nas je bolj na varnem, nego doma! Saj smo Slovenci takšne ovčice!"

Drugi pa mu je odvrnil: "Ovčice, ovčice (tako neokusno je nosil), da bi mu bil najraje vrzel bombo v neokusni obraz! ovčice, dragi gospod ravnatelj! Kaj to! Ceprav bi ne bili ovčice, imamo pa zato policijo, prijatelj ravnatelj, policijo! Da ti po pravici povem (tu se je možakar ozri na vse strani in samo še šepatal): naša policija je iz stare šole, še iz stare — avstrijske šole!"

"Pst!" Višji svetnik je ves vztrepal. "Ne tako glasno!" In glasneje je dodal: "Da, da, naša policija je od hudiča!"

Tudi detektiv je stal prav v bližini obeh veljakov in se zadovoljno muzal. Varjačič ga pač ni videl, vendar pa je vedel, da se smehtl.

Vlak je imel že dvajset minut zamude.

"Vraga, to je neznosno... da bi vsaj bil že tukaj... drugače me utegneno še razkrinkati in potem bi ne mogel več izvršiti svoje velike naloge..."

Množica je postajala nestrena...

Gruča pričakovalcev se je vzbudila. Glasen žamor je označil, da se vlak približuje postaji. Odličnjaki in veljaki so se hitro zvrstili po veljavnosti in položajih, ki jih zavzemajo v javnem življenu. Varjačiču se je, kar same od sebe, pojival pred očmi nekakšna grafično predložena skala o porabi alkohola ali nekaj podobnega, kar je nekdaj videl v nekem abstinentskem časniku.

Prikličil se je desnemu kriku oficirjev; za njim se je nagnetlo večje število radovednežev, ki so ga porivali naprej. Kako se bo smogel tukaj svobodno gibati? si je mislil. Videl se je že zmravarjenega na tleh... Naskočili so ga, potepali... bijeo ga s palicami, suvajo z okovanimi čelvji, pljujejo vanj in vpijejo. Težko je hropel... Iz očesa se mu je prikradla solza... Sam sebi se je zasmil.

"Kaj se, vraga, prerivate tukaj," je nahrtul policij nekega zeleničarja.

"Menda ga bom vendar smel videti, saj je moje stranke."

"A tako... no, da..." in počilac se je uklonil.

Varjačiča je množica nosila sem ter tja, kakor valovi čolniček. Na nasprotni strani je uzrl Silo, ki je bil precej oddaljen. Prišlo mu je na um, da se je

ministra je Varjačiča neusmiljeno sunil pod rebra:

"Neotesanec, čemu pa hodite sem, če se niti odkriti ne zname."

In tisti one za njegovim hrbtom je zasmehljivo zini:

"Zebe ga, zebe... najbrž ima tisočake v žepu..."

Že je čutil roko pri svoji roki, že je nekdo hotel seči v njegov žep...

Silovito je izdril roko iz žepa, pognal se naprej, zavihtel jo v zraku in pograbil za klobuk, mahal z njim kakor obseden in zarjul trikratni živio!

Tako je rešil gotove smrti ministra in šebe, se pravi, da je z enim udarcem ubil dve muhi.

POROČILO O RELIFNI AKCIJI IN DRUGO

Chicago, III. — Povsod v Zed. državah, koder živijo zavedni Slovenci, se zbira denar, obleka, konzervirane jestvine itd. za naš herojski narod v starci domovini. Sedaj na žalost je potreben naše pomoči. Kdor tega ni prej verjal, sedaj lahko verjam, ko čita pisma od teh preprostih in poštenih ljudi. Večina pisem se glasi: Sovražnik je nas vsega oropal, požgal je po cele vasi, žive ljudi so metali v goreče hiše, še bolj zverinski kot nacifašisti so pa bili belogardisti pod vodstvom Rupnika in škofa Rožmana. Rekli so, da se borijo za vero, pa so se borili za sovražnika proti svojemu lastnemu narodu. Ko so postalata prevroča so zbežali s sovražnikom. In izdajalcji prosijo sedaj pomoč od poštenih ameriških Slovencev. Borili so se skupno s sto in stotletnim sovražniki slovenskega naroda. Naj tudi sedaj žnjim nosijo posledice. Največje nesramnost pa je napravil papež, ko je v pismu škofu Rožmanu podelil tem izdajalcem svoj papežki blagoslov in Rožmanu dejal: **Brat, pravilno si ravnal.** To je največja klofuta osvobodilni fronti, padlim junakom za svobodo Slovenije in Jugoslavije, kakor tudi direktno roganje jugoslovanski vlad. In če ima ta vlad hrbitenico, bi morala takoj rimsко-katoliško cerkev proglasiti za neverno državi in narodom Jugoslavije in tem primereno žnjo postopati. S to izjavo je papež jasno povedal, da je bil ves čas na strani nacifašizma.

Goverili so drug za drugim: Najprej kraljevi namestnik (nesrečne se je tako nerodno spodbudil), da bi bil telebni, kakor je dolg in širok, če bi ga ne bil minister z izredno prisotnostjo duha rešil, zajel pri pacu, komandant divizije, predsednica nekakšnega društva (izročila mu je prelep šopek in zdeklamirala prečedno pesmico, sestavljeno ad hoc), ravnatelj tega zavoda, ravnatelj neke občekoristne stavbne zadruge, itd., itd.

Največ se je pa minister menil s politijskim ravnateljem...

Fotografi so posneli prizor z vseh strani... Sprejem je bil končan, vse se je izvršilo v redu, živahnji živoklici so se razlegali po dolgem peronu... celo mednarodni potniki, ki so se vozili tod mimo z vzlomlakom, so gledali skozi okno in se navdušeno smehtali.

Minister je že stopal proti čakanici. Klici so postajali vedno jačji in navdušenejši.

Varjačič je vedel, da mora zdaj, vprav zdaj... Krčevito je stiskal v žepih roke... Množica ga je nesla s seboj. Tam daže je se enkrat in prav v naglici opazil Silo ter se hitro obrnil proč. Z druge strani ga je zbadalo posmehtljivo Krošljivo šklenjenje. In tretja pošast — ta je pa bila najstrašnejša — detektiv je silil za njim in mu nepretrgoma gledal na roke.

Neki navdušeni oboževalci

so zbrali Čikaški Slovenci pod JPO-SS, ker me takrat še ni bilo tukaj in ne koliko so zbrale druge tri SANsove postojanke v Chicagu. In tudi ne, koliko dejanja smo poslali skozi SANs v urad od postojanke št. 25, akoravno gre vsota v nekaj tisočakov. Vidi se mi pa potrebno, da omenim glede zbiranja oblike, obuvala itd., ker teh reči, razen zdravniških, v starem kraju najbolj potrebujejo. V letu 1944, ko je pričel SANs z relifno akcijo, smo pri postojanki št. 25 SANs izvolili odbor petih članov in sicer: Frances Vider, Donald Lôtrich, Joseph Kristan, Louis Beniger in spodaj podpisani. Odboru se je posrečilo, da je dobil prazno trgovino na prometni ulici brezplačno na razpolago. Nabavili smo si velik napis in ga obesili na pročelje. Napisali par apelov na naše liste in reči so polagoma in polagoma prihajale, kakor tudi denarni prispevki. Imeli smo tudi ljudi, da so pripeljal reči, če se je tako želelo. V relifnem uradu je delalo 52 žen in deklet, večina večkrat kot po dvajsetkrat. Pomagalo je tudi 14 moških. V teku sedmih tednov smo poslali iz našega relifnega urada nad sedem ton različnega blaga, oblike in obuval. In to vse v dobrem stanju, ker Mrs. Vider ni pustila nicesar skozi kar ni bilo čisto in zaščito, kar ni bilo čiste in drugače dobro smo dali čistiti sami. Takrat je prineslo reči nad pet sto ljudi. Imena imamo shranjena v knjigi, pri-

SKUPINA NEWYORSKIH OTROK, ki so prinesli pakete v pomoč bednim v Jugoslaviji.

Borba za oblast nad Sredozemljem

Napisal Konstantin Pouloš za ONA

V začetku decembra l. l. smo pa zopet pričeli s kampanjo, akoravno nismo upali v kaj pride uspeh. Razlog je bil pa ta, ker so večinoma povdralj: Imam obleko in čevlje, pa bom poslal svojim, ker me prosijo, kakor hitro bodo proumetne zvezze odprte. Ali kjer je volja tam je uspeh, šli smo na delo, ker nismo mogli dobiti prazne trgovine smo vprašali vodstvo Slovenskega centra, če nam dovoli dvorano. Naši želji se je ugodilo. Poslali smo par apelov v Prosveto in Proletarca in 22. januarja t. l. smo odpolnili 52 vrtec in 4 zaborje v New York v skupno skladišče Zed odbora. Teža vreč v zaborje bo približno dve tone, morda malo manj, morda pa tudi več, ker do danes ko to pišem, se nisem dobil računa od truking kompanije. Dobili smo nekaj reči tudi po ekspresu, en zaborjek celo iz države Washington. Kakor pri prvem zboranju so bile tudi to pot prav pridne zavedne žene iz Clarendon Hillsa in Cicera, s tem pa ni rečeno, da niso pomagale naše domače. Ko bi imel od vseh imena, bi jih objavil, ker jih nima, naj mi oproste. Pa lepa hvala za trud. Isto naj mi oproste darovalci, ker večina ni putila imen. Tudi vam iskrena hvala v imenu onih, ki bodo delneži našega daru. Ravno tako iskrena hvala vodstvu Slovenskega delavskega centra za brezplačno dvorano, gorkoto in luč.

To kratko poročilo o delovanju relifne akcije pri postojanki št. 25 SANs sem napisal zato, da bodo tisti, ki pri vsaki stvari omahujejo in že v naprej vidijo neuspeh, videli, da kjer je volja so tudi rezultati. Tudi pri naši postojanki nismo mogli dobiti pet članov v odbor. Sprejela sva s tajnikom in pridružil se je Louis Mohar. Stvar se je začela in prišli so pomagati tisti, oziroma tiste, ki so vedno pripravljeni delati, kadar se gre za dobro stvar. In pomoč našim bratom in sestram v starem kraju je ena najbolj humanitarnih, kar si jih je še katerikrat vodilo. Zato je potrebno, da greste na delo vsi Slovenci po vseh Zed. državah in Kanadi.

Louis Zorko, predsednik št. 25 SANs.

Ako bi delavci s takim veseljem podprli delavski tisk, kakor podpirajo zavajalno časopisje, bi bilo kapitalizma kmalu konec.

TRINER'S

**B
I
T
T
E
R
W
I
N
E**

V 60 letih so Slovani porabili milijone steklenic TRINERJEVEGA GRENEKEGA VINA.

Najvišje odlikovanje na sedmih mednarodnih razstavah Vsebuje 200 edinic VITAMINOV BI na un. 250 ml.

Steklenice so vseh razmerjajočih vrednosti. Jemljite po navodilih v vseh lekarstvih.

Službeno posložite. Jemljite po navodilih v vseh lekarstvih.

Kdo zastopa Ameriko v Jugovzhodni Evropi?

Zna li predsednik Truman? — Ve državni tajnik Byrnes?

(Ta članek je spisal Louis Adamič in je bil objavljen v angleščini v njegovi publikaciji T&T (izdaja za januar-februar). Slovenski prevod je preskrbel tajnik SANSA z Adamičevim dovoljenjem.)

Ta tri vprašanja so važna. Zadenevo več nego samo jugovzhodno Evropo. To ozemlje s svojimi pol tucata državami slučajno meji na sovjetsko Rusijo. Ali posedujejo naši ameriški zastopniki v teh državah tak karakter, mentalitet in tak vpogled, da delajo naravno za dobro razmerje med narodi in novimi vladami teh držav — in z njihovim sosedom — velikanom bolj proti vzhodu — ali ravno narobe?

Odgovor na to je: ravno narobe.

Ameriški diplomatski in vojaški zastopniki v jugovzhodni Evropi se delijo v dve vrsti: 1) v tiste, ki so se zadnja leta izkazali nesposobne za bolj začeljiva in po ugledu važnejša mesta in so bili "spravljeni s pota" z nastavljanjem v jugovzhodne evropske dežele, in 2) oni, ki so tam službovali pred 1939 in so "poučeni" o tedanjih zadevah teh dežel, ki pa niso več take — če so sploh kdaj bile take. V prvo skupino spadajo skoraj vsi vojaški imenovanci; v drugo pa precej našega političnega in diplomatskega posobja. Toda poglejmo bolj načančno.

V zavezniškem oblastnem svetu (Allied Control Council) za jugovzhodno Evropo zastopajo Ameriko trije generali: general major William S. Key v Budapešti, general major John A. Crane v Zofiji in brigadični general Courtland V. Schuyler v Bukarešti. Key in Schuyler nimata niti aktivnega vojaškega rekorda v drugi svetovni vojni, niti političnih ali diplomatskih izkušenj; nekam ju je bilo treba "spraviti", pa sta bila poslana na Ogrsko in v Rumunijo. Crane je bil v akciji severni Afriki in Italiji; radi staranja pa je dobil svojo sedano službo v Bolgariji. Vsi trije oficirji imajo naslednje skupne lastnosti: o diplomaciji in politiki, ki ni predvojnega tipa in orientacije, do malega nimajo pojma; tekoča balkanska politika jim je toliko poznanata kot španska vas; vsi so amerikanski patrioti ultra konzervativnega kalibra. Crtijo Rusijo in Ruse. Sledijo britanski smernice za vzhodno Evropo izza leta 1941-42 in ne opažajo, da se je ta britanska "linija" pričela že spreminjati.

Sovraštvo do Rusije je neprikrita lastnost večine ameriških vojaških atašejev in drugih vojaških zastopnikov v jugovzhodni Evropi. Vsi dejansko nasprotujejo levičarstvu — oziroma kar oni smatrajo za levičarstvo, kar pa navadno vključuje vse, kar jim ni všeč. Tega se pa niso našli v sedanjih službah; to so prinesli seboj; baš radi te lastnosti so nekateri bili nastavljeni na ta mesta. Nimajo zmožnosti premotriti razvoj na Balkanu in v sosednjih državah kolikor objektivno ali z zgodovinske perspektive. Našteto nekaj imen:

Major Caleb Gates, ataše pri ameriškem poslanstvu v Belgradu, je bil odločno proti partizanom, a za četnike, še predno je odšel v Jugoslavijo, "da objektivno presodi položaj". Isto velja za stotnika **Johna Bakeressa** in majorja **Andreja Kobala**, ki sta oba v Zofiji. Kot bivši

GENERAL GEORGE C. MARSHALL je svojo misijo na Kitajskem dobro opravil, ako je res, da je dosegel sporazum med vladu diktatorja Ciang-Kai-séka in kitajskimi komunisti. Gornja slika ga predstavlja, ko je došel v Sangaj.

HELP WANTED

ATTENTION, WOMEN!

The Ball-Band Plant can use a number of Women on the many jobs now open in our Production Departments. Here is an excellent opportunity to earn good money at interesting work. We manufacture a large line of high grade merchandise which offers you the opportunity to learn a job which will promise you steady income and regular employment in pleasant surroundings.

We have low cost meals in our own cafeteria, insurance benefits, new medical department, rest rooms and many other attractive features. — Typical openings at present are:

BOOKERS, CIRCULAR KNITTERS, POWER MACHINE OPERATORS, EYELET MACHINE OPERATORS, SPOOLERS — LOOPERS

also many attractive openings in our Rubber goods Department. Investigate these and other opportunities at the factory employment office today. Located at the foot of Spring street. Open 7 a.m. to 5:30 p.m. Start the new year right with a well paying job with a good concern.

Write or call and an interview will be arranged.

BALL-BAND PLANT, MISHAWAKA, IND.

GIRLS-GIRLS

To Wrap Crackers and Cookies

EXPERIENCED PACKERS: 73 cents; BEGINNERS: 55 cents per Hour. GRADUAL INCREASE UNTIL EXPERIENCED. 45 Hours per Week — Time and a Half after 40 Hours PAID HOLIDAYS AND VACATION

See MR. HOWARD

THE SAWYER BISCUIT CO.

1041 WEST HARRISON STREET

TOOL MAKERS

Look to the future with an old established Company

FIRST OR SECOND SHIFT

Salary commensurate with ability

Excellent working conditions. — Many Company advantages

EVINRUDE MOTORS

4143 North 27th St.,

MILWAUKEE, WIS.

Central Plaza Hotel

NEEDS IMMEDIATELY

MAIDS

Top wages — Permanent
Apply

HOUSEKEEPER
320 North Central Avenue
MANFIELD 2300

10 Power Machine Operators

SPORTWEAR AND CASUAL DRESSES

Highest piecework rates—New High Powered Machines with Individual Motors increases your earnings — Paid vacation

DORALL SPORTSWEAR
115 South Market St.
6th floor FRANKLIN 7792

MACHINISTS

Allaround for General Work
Steady. Highest Wages.

E. G. TODT CO.
9388 S. EWING AVENUE
South Chicago 1376

STORE CLERK

Experienced. — Steady.
Good working conditions.

LORAIN CLEANERS
2709 W. Fullerton

PRESS GIRL, WHITE
Dry cleaning plant in Evanston
Good pay and working conditions. — Permanent.

CHANOR CLEANERS, Inc.
817 University Pl., Evanston
Greenleaf 0234

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

APPLY IN PERSON OR PHONE

CHROME-RITE CO.
4534 West North Ave.

Kaj se kuha v "starem kraju"?

Etbin Kristan

Čudno je to z novo Jugoslavijo...

Ce prebira človek ameriške liste in verjame, da ima večina prav, bi se moral zgroziti, kajti večinoma, če se sploh ozirajo na to "balkansko" deželo, ne pusti na njej niti ene dobre dlake. Najrajsi pa jo kar prezirajo. Požabljeni so tisti davni, davni časi, ko je konservativni Churchill v angleškem parlamentu pel Titu slavo in pripovedoval, s kakšnimi nadčloveškimi napori drže jugoslovanski partizani več nacijskih divizij v šahu kot skupne angleške in ameriške sile v Italiji. Tudi v Angliji se ne spominjajo več tistih časov. Jugoslavija ima — po "novi orientaciji" — policijsko vlado; kdor se ji ne klanja, ga postavijo ob zid in ustrelje. Čudno je le, da ne znajo tisti, ki pripovedujejo take bajke, navesti niti enega konkretnega slučaja.

Več kot šest in pol milijona voliceljev je 11. novembra 1. glasovalo za narodno fronto, to se pravi, več kot devetdeset odstotkov vseh oddanih glasov. Ali so bili to vse sami policaji? Za opozicijo je bilo oddanih nekaj več kot sedem sto tisoč glasov. Ce bi bil pri kakšnih ameriških volitvah rezultat le nekoliko podoben temu, bi bil označen Landslide z najdebelejšimi črkami na vseh prihodnih straneh, češ, ljudstvo je izpogvorilo. Ali ni bilo to v Jugoslaviji ljudstvo? Ampak reakcija trobi o diktaturi in bo trbila, dokler bo imela kaj sape.

Odkar je pošta odprta, objavljajo naši listi vsak dan po cele strani pisem iz starega kraja in vsi se vjemajo v tem, da je osvobodilna fronta priborila narodu svobodo in demokracijo. Ampak pismarji vedo bolje kot oni, ki so preživeli vse štiri dolga, strašna leta in ne le videli, temveč tudi čutili, kar se je godilo.

Morda je vzrok ta, da jugoslovanska demokracija ne ravna po predpisih "zapada", ki si lasti patent na demokracijo. Tam imajo pač drugačne pojme o politiki in njenih nalagah in mislijo, da se demokracija gradi od spodaj gor. Ce je to greh, no — tedaj je Jugoslavija na pragu pekla. Kajti to antimalijonarsko idejo mislijo spraviti celo v ustavo nove republike, tako da postane osnovno načelo za zgradbo države in za njeno bočno življenje.

Ministrstvo za konstituanto je izdelalo načrt ustave in ga predložilo ustavodajni skupščini, obenem pa ga je objavilo in — nezasljan! — vsak državljan ima pravico, ne le da ga čita, ampak tudi da izrazi svoje mišljenje o njem in če se mu zdi prav in potreben, da poslije skupščini predloge za izpremembe ali dodatke. Tako bi človek sklepal, da sodeluje vsak državljan pri izdelavanju ustave, z drugimi besedami, da ga na rod sam izdeluje. V Beogradu, v Zagrebu, v Ljubljani, Sarajevu, Skopju mislijo, da je tako postopanje demokratično, ampak iz Rima prihaja glas, da je vse le Titova diktatura in glas zamejev, ki jih peče vest, dobiva odmey v Londonu in Washingtonu in povsod, kjer se boje "komunističnega" bavbava.

Ce bo ustava sprejeti vsaj v glavnem, bistveno tako kakor je predlagana, lahko pričakujemo še več preklinjanja in grmenja v diktaturi. Kajti načrt se osnovno razlikuje od "klasičnih" ustav zlasti v tem, da obseg poglavje o "Družabno gospodarski ureditvi." Temu so v 4-tem poglavju posvečeni članki od 14. do všečev 20.

Uvod najbrže ne bo ugajal tistim, ki jim je "free enterprise" največji malik, kajti osnutek pravi:

Proizvajalna sredstva so v Federativni narodni republiki Jugoslaviji splošno narodna last v rokah države, ali lastnina narodnih zadružnih organizacij, ali last privatnih fizičnih ali pravnih oseb.

Vse rudino in drugo blago v zemlji, vode, vire prirodne sile, sredstva železniškega in zračnega prometa, pošta, brzovoj, telefon in radio je narodna last.

Ta ustava je pisana za Jugoslavijo, torej se kapitalistični mogoci v Ameriki lahko potolažijo; ampak Comrade Attlee je bil "diplomacija" Schanta in Pattersona motivirana največ

službo, ker — kakor je sam povedal — ni vedel ničesar o Jugoslaviji. Jugoslovanska zgodovina in politika sta mu neznani. Nekako bahatoš super-patriotično, nepoučeno je proti levici. Pogled na Ruso mu skremži obraz. Govori neoprezno, nebrziano, pogostokrat nesmiseln. Obnašati se zna neolikano (kot se je v Londonu za časa konference zunanjih ministrov, ko je brbral z Cavendishom Cannonom, "balkanskim ekspertom" v državnem departmaju, in se ves čas napol glasno krohotal, ko je Edward Kardelj, načelnik jugoslovanske delegacije, predložil svojo izjavo glede tržaškega vprašanja). Pattersona skrbijo privatni ameriški interesi na Balkanu ali bo "njihova" lastna zasezena in podržljena? On je bivši Du Pontov uslužbenec.

Pattersonova mentaliteta zahteva, da morajo biti politične oblike v drugih deželah v vsakem ozirom take kot so najboljše v Zed. državah, sicer jih noče priznati za demokratične. Toda njegov glavni stik z Jugoslavijo je bil potom mladega (bivšega) kralja Petra in njegovih dvornikov v Londonu in Belgradu. Patterson se hlini, da čista Tita osebno, resnično pa — brez da bi se tega zavedal v svojih lastnih možugh — nasprotuje vsem, kar Tito predstavlja. "New Statesman & Nation" (London) ima opazko v izdaji 24. novembra, da (Patterson) zasluži naslov "ameriškega ambasadatorja pri opoziciji", kot ga uradniki v britanski ambasadi v Belgradu privatno nazivajo. Pošilja državnemu departmaju dolge kablice s protivnimi poročili o Jugoslaviji. Ko je bil prošlo petletje v Zed. državah, je očvidno potreblj predsedniku Trumanu v ušeš svoje narobe pojme, — kaj Jugoslavija ni in kaj bi morda bila.

Toda Patterson je ameriški veleposlanik za Jugoslavijo (ali za "opozicijo") le po imenu; v državnem departmaju je nad njim pretkana poklicna oseba topega obličja po imenu Schantz katerega drugi ambasadni uradniki in Britanci šaljivo nazivajo "Pattersonov komisar" in ki manipulira svojega neizkušenega, nerazumnega predstojnika (po imenu) po svoji volji. Schantzov uradni čin je prvi tajnik. On je proti Rusiji. Pod njim v ambasadi je kakih dvajset uradnikov in uslužbencev, ki so večinoma aktivno ustremeno silno proti Titu, proti Rusiji, za Mihajloviča, in se družijo največ s peščico premožnih Mihajlovičevih zagovornikov v Belgradu, ki računa na ameriško-angleško intervencijo in vojno z Rusijo. Schantz je izbral vse osobe v ambasadi v Belgradu.

Koga pravzaprav Schantz zastopa? Kaj je njegova igra? Kaj hoče doseči potom svojega lutkarskega "veleposlanika" Petersona? Ob kratkem — zastopá le gručo "balkanskih ekspertov" v državnem departmaju v Washingtonu — samo manjše uradnike, ki so bili preje odgovorni Sumnerju Wellesu in Adolphu Berleju, toda so zadnje leto ali nekaj takega postali le nezadostno nadzirana klika v departmaju — ki so ga polomili pri vsaki točki, ko so proučevali ali analizirali Tito-Mihajlovičev problem v dobi med 1941-45. Na razpolago so imeli vse informacije, kar bi jih človek potreboval, da položaj v Jugoslaviji zazre v pravi luč glede Tita in njegovih partizanov, toda niso marali videti resnice, oziroma je niso mogli in so vzdržali o Mihajloviču svojo trditev, s katero so sami sebe prevrali (s pomočjo Konstantina Fotića in britanskega zunanjega urada) leta 1941. Ta teza (trditev) je bila, da je bil Mihajlovič le kralju vdani, patriotični poklicni vojak in ne kolaborator z Italijani in Nemci, niti ne pravljil boriti se proti Titu.

Leta 1944 je nova Titova vladata postavila Mihajlovičovo ime prvo na listo vojnih zločincev in zadnjo jesen je izdala 800 strani obsegajočo knjigo dokumentov (prvega izmed dveh ali več takih zvezkov), ki dokazujejo, da je Mihajlovič vojni zločinec na podlagi sprejete zavezniške definicije, kdo je vojni zločinec.

Zadnjih 14 ali 15 mesecev je bila "diplomacija" Schanta in Pattersona motivirana največ

vsled namena tiste klike "balkanskih ekspertov" v državnem departmaju, da bi se prisili do Tita izbrisati Mihajlovičovo ime z liste vojnih zločincev. "Eksperti" to hočejo, da bi se izmazali iz zagate v departmaju in pred zainteresiranim delom splošne javnosti ter v očeh washingtonskega tiska (ki ima tudi kosmato vest glede Mihajloviča). To želijo radi tega, ker so tiste vrste ljudje, kajih vpočled v človeške in narodne razmere jih navaja s strahom in jim osovražuje tekoče ljudske vstaje po vsem svetu. "Eksperti" ter njihovi tovarši po temperamentu in v socialnem vpočledu se trudijo na vse kriplje, da bi zastavili, diskreditirali, zbrisali in prepričali vsako takšno vstajo, medtem ko čekajo o demokraciji in svobodi, katero načrti iščejo in se z njo borijo.

"Balkanskim ekspertom" torej ni mar objektivna situacija v Jugoslaviji, brigajo se in poskušajo, kako bi manipulirali ta položaj v svoj lastni prid: vzdržanje starega, zadušitev novega, ter ohranitev svoje reputacije, ki je sploh nimajo.

Potom Pattersonski se sirokuost, da v Jugoslaviji "natičnih starih svobodščin" kot jih upravljamo mi v Zed. državah" pritiška Schantz na Tita, da bi opusil obtožnico proti Mihajloviču. Tito se pa ne da ganiti iz enostavnega vzroka, katerega se "balkanski eksperti" v državnem departmaju dolgo zavajajo, namreč, da je Mihajlovič sodeloval s Sovjetskim ter da so njegovi četniki poklali na stoisce neborbenih Jugoslovanov z njegovim odobritvom ali pa v smislu njegovega povelja, povejajo, ki jih je odobril ubežna kraljeva jugoslovanska vlada v Londonu, pri kateri je bil Patterson najprvo akreditiran kot veleposlanik. In ker se Tito neče ganiti, poplavljata Schantz in Patterson državni departmament in Belo hišo z neugodnimi poročili o Jugoslaviji.

Ta dva zadržljeta trgovska in kreditna pogajanja (med Ju-

goslovijo in Ameriko). Navdušujejo tudi ameriške poročevalce v tujini, da pošiljajo v Ameriko Titu sovražne depese, odklanjata potne vize Jugoslovom, ki želijo potovati v Ameriko po trgovskih poslih.

Ponovno: Ali predsednik Truman kaj ve o tem? Ve li gospod Byrnes?

(Pripomba: Vsebina tega članka tudi deloma pojasni, zakaj je državni departmament "prištuli" tisti "rep" v svoji izjavi za tisk, ki je náznanil pred Božičem, da uradno priznava novo jugoslovansko republiko. "Balkanski eksperti", katere je Adamčič tako mojstrsko predstavil svojim citateljem, imajo precej masla na svojih glavah, in to maslo se je pričelo slednje čase topiti. Vse to je dobro znamenje za Jugoslavijo. Propaganda proti njim, ki jo vodi reakcionarni tisk v Ameriki in Angliji zadnje čase, je le krinka, za katero se skriva-

jo starci greti ameriške in britanske diplomacije napram novi Jugoslaviji in njenim prebujanjem narodom. Zakaj ne sone ameriške zunanje smernice v duhu revolucionarnih principov iz 1776, na mesto v duhu angleškega kolonialnega imperializma pred dobo ameriške revolucije, s katerim se Amerika danes smesi pred vsem demokratičnim svetom?

Mirko G. Kuhel, tajnik

Masne selitve v Evropi

Se nikoli se ni selilo v tako kratki dobi toliko ljudi, kot se jih je po končani vojni že in se jih bo letos v Evropi.

Prvič izseljevanje več milijonov prisilnih delavec v vojnih ujetnikov iz Nemčije; drugič, prisilno izseljevanje Nemcev iz nove Poljske (nad tri in pol milijona Nemcev), iz Češke je bilo deloma že izseljenih in drugi pridejo na vrsto letos, dva in pol milijona Nemcev, iz Madžarske jih mora pol milijona, 150.000 iz Avstrije in več ali manj so tako prisilna, regulirana izseljevanja v drugih krajev.

Pregled vsebine Amer. družinskega koledarja

Amerika v malem (Janko Zege). Spis o ljudeh, ki so se med vojno zbirali in se pomenvovali o svojih sinovih ter hčerah, ki so jih imeli v armadi.

Boj trinajstih (Iz zbirke Segega Vožnjaka). (Povest iz partizanskih borb v Sloveniji.)

Crne rokavice (Katka Zupančič). Zgodba iz našega domačega življenja v Ameriki, kakršnih se nešteto dogaja, a le ta je literarno opisana.

Franz (Critica o dečku, ki je v vojni izgubil starše in postal sin ameriških vojakov in ameriških WACS). Napisal jo je J. Z. Celestin, imena noči v koledarju, daje ta pripovest, iz Nemčije, zato je to dobro znamenje za Jugoslavijo. Propaganda proti njim, ki jo vodi reakcionarni tisk v Ameriki in Angliji zadnje čase, je le krinka, za katero se skriva-

jo starci greti ameriške in britanske diplomacije napram novi Jugoslaviji in njenim prebujanjem narodom. Zakaj ne sone ameriške zunanje smernice v duhu revolucionarnih principov iz 1776, na mesto v duhu angleškega kolonialnega imperializma pred dobo ameriške revolucije, s katerim se Amerika danes smesi pred vsem demokratičnim svetom?

Mirko G. Kuhel, tajnik

go povesti in pesmi od ljudi, ki so bili hostari.

V pesniškem delu so zastopani večinoma partizani, med njimi Tone Seliškar, Lojze Jure, Matej Bor, in se precej drugih, sami naši ljudje.

DRUGO ZANIMIVO GRADIVO

Letošnji koledar je urejen tudi z raznim drugim gradivom, ki je vredno več kot pa mu je cena \$1.50. N. pr. John Goršek obuja v njemu spomine in doživetja izpred pétedesetih let.

Koliko je Slovencev v Ameriki? A tem razpravlja Janko N. Rogelj.

Anton Garden je posegel v svoje spomine, ki so polni nagibov po udejstvovanju v delavskem gibanju.

Kaj so pretrpeli ljudje, ki so moralni tiskati plakate v času osvobodilne borbe v Sloveniji,

IZČRPEK IZ POROČILA TAJNIKA SLOVENSKEGA DELAVSKEGA CENTRA

Chicago, III.—John Rak, tajnik Slovenskega delavskega centra, pravi v svojem poročilu, da je ta ustanova v minulem letu zelo uspešno poslovala, podrobno o njej pa bo podal na občnem zboru, ki se vrši v četrtek, dne 31. januarja, na 2301 South Lawndale Ave.

Major Heribert von Hardfauenstein je bil filozof. (Povest iz osvobodilne borbe, ki jo je napisal Etbin Kristan. Ne boste verjeli, koliko razuma je v tem človeku, ampak ko povest prečitate, pa boste razumeli.

O svojem stricu Petru, ki se je boril v osvobodilni fronti, piše Pepca Kobilca.

Mary Omahan Hohar ima spis o svojem dedku. Škoda, ker ga on ne more brati.

O oderuhih pri pogrebih zelo dobro razlagata Anton Shular. O tem je bilo in bo priljubo omemb v Proletarju.

"Pot v novo življenje" je povest, ki jo je napisal Anton Slabe.

Zelo dobro zajeta, iz življenja pijačev in tudi njen začetek je dober.

John Zigman iz naselbine Strabane ima kratko črtico o svojih starših. Jako lepa novelica.

Joško Owen je obudil v letosnjem koledarju svoje spomine vsi pooblaščenci delničarjev in vsi člani in članice kluba št. 1 JSZ. — P. O.

Borce se spozna po njegovi ideji: kdo je heroj in kdo fanatic? — Roda Roda.

Chicago and Northern Illinois—the Center of Your Market

Chicago's Merchandise Mart—the world's largest building under one roof

V tem kraju živi — 26.000.000 ljudi s tovorom, ki se ga čez noč dostavi v Chicago. Industrija v Chicagu uživa več ekonomike udobnosti; hiter uvoz in izvoz; nizka prevoznina; udobnost za odjemalce v založnikih; stalni dotok izvenmestnih kupcev. Eno samo poslopje—Merchandise Mart, privabi 400.000 kupcev na leto. Furniture Mart, na primer, je drugo tako centralno trgovščice, ki je priznana središče industrije s pohištvom. Ni čuda, da je Chicago priznano kot "velik trgovski centrum."

Industrialna sredstva so različna—V osrčju tega centralnega nakupnega in prodajalnega omrežja, Chicago in Northern Illinois okra

ČEMU SE ANGLIJI NIČ NE MUDI PORAZITI FAŠIZEM V ŠPANIJI ?

Ko je dobila na Angleškem v bloku zahodnih držav bi se v slučaju latinskega sredozemskega bloka popolnoma spremenile, kajti Britanija ne bi nikakor mogla upati na to, da bi imela edini odločilni glas v taki skupini držav.

Stoletja in stoletja je bila tradicija angleške zunanje politike, da mora biti Španija slabotna in odrezana od drugih latinskih držel. Torej lahko rečemo, da angleško zunanje ministrstvo manj misli na fašizem v Španiji kot na to, da mora Španija ostati slabotna in izolirana. V sedanjem svetovnem položaju je oboje tesno povezano in se ne da ločiti.

Najljubše bi bilo najbrže angleški vladi, ako bi se španska politika "nekoliko" spremenila. Ako bi Franco odšel in prepustil svoje mesto don Juanu, ki bi bil sedanji dedič španskega kraljevskega prestola, bi bilo z angleškega vidika vse in red Španija bi ostala notranje razdeljena, sprta in slabotna. Za ves ostali svet pa bi bilo slabo.

AKTIVNOSTI V POMOČ JUGOSLAVIJI

San Francisco, Calif. — Dobra znan predstavnik plavalnega sporta Charles Sava prireja sodelovanjem American Committee for Yugoslav Relief velik Water Festival v soboto 2. februarja v Crystal Plunge Clubu, 775 Lombard St. Pričetek ob 8. uri zvečer.

Nastopili bodo znani tekmovalci plavanja, med temi Ann Curtis, Marion Pontaeq, Sugar Sahner, Patsy Sinclair, Frank Magnigan in pa naša jugoslovanska "Champion Diver" Helen Crenković-Morgan.

Prebiteit te prireditvi je namenjen Rdečemu križu Jugoslavije. Vstopnice se dobijo pri Am. Comm. for Yug. Relief, 135 Stockton St., Room 701.

Humanitarno društvo Sveti Vlaho (sv. Blaž) prireja veliko proslavo v nedeljo 10. februarja v Scottisch Rite Auditoriumu, Van Ness & Sutter St. Program prične ob 2. popoldne, na katerem bo med drugimi nastopila naša slovenska pevka Anna Fabian-Judnič. Vpriznjene bodo na odru "Tri ptičice" in več drugih lepih točk. Ples se prične ob 8. zvečer.

Pri tej prireditvi sodeluje 18 društev, med temi Izobraževalni in dramski klub "Slovenija" ter društvo "Tabor Slovanov". Dobiček je namenjen otrokom v Jugoslaviji, kateri so v minuli vojni ostali brez staršev.

Zastopniki Jugoslovanskega Rdečega križa, dr. Neubaur, Nada Kraigher in Gajo Radkovič pridejo v San Franciscu v sredo 27. februarja 1946. American Committee for Yugoslav Relief prireja te priliki velik shod v Scottisch Rite Auditoriumu, Van Ness & Sutter St. ob 8. zvečer. O daljših pripravah bo sporočeno pozneje.

Kampanja nabiranja hrane za otroke v Jugoslaviji je pričela v San Franciscu po iniciativi American Committee for Yugoslav Relief. Apelira se na vse naše sotrudnike in društva, da sodelujejo v tej kampanji. M. S., poročevalce.

Kdo bo prevajač pošto prvega razreda?

Dosej so vso ameriško pošto prvega razreda prevažeale in še prevažajo železnice, katerim plačuje zvezna poštna uprava nad 24 milijonov dolarjev letno. Sedaj bi rade ta redni dohodek s prevažanjem pošte dobile ameriške aeroplanske družbe. Ako hočeš poslati pismo z letalom sedaj, je poštnina višja kot pa za pisma prvega razreda, ki jih prevažajo železnice. A če bi doble aeroplanske družbe vso pošto prvega razreda, potem bi višja poštnina za pošiljanje v letalih odpadla. Železnice se boje nevarnosti, da bodo res ob te milijone dohodkov, pa delujejo na vse kriplje, da pošta prvega razreda ostane njihov monopol.

"Pes laja, karavana pa gre svojo pot." Meni se pa zdi vloga satirične pes hvaležnejša, kakor pa vloga patriotske kamele. --Roda Roda.

Tudi notranje ravnovesje sil

CELICE V NUERENBERGU, kjer imajo zaveznički vojne zločince priprte. Pri vsaki celici je zaveznički vojak na straži.

Volitve v Belgiji

Belgija bo imela prve volitve po vojni, oziroma od kar je vojna nastala, dne 17. februarja. Ena glavnih vprašanj v volilni kampanji je vprašanje povrnitve kralja Leopolda na belgijski tron.

Sedanja vlada ga ne pusti nazaj,

dočim bivša katoliška (klerikalna) stranka, ki si je po vojni ime prekrstila v "krščansko socialistično stranko", deluje za njegovo vrnitev in za obavarovanje monarhije.

Ta zavajalna stranka, s svojim "krščanskim socializmom", ob enem zelo napadu sedanji "levičarski diktatorski režim" vsled njegovega preganjanja industrialcev.

Dasi so v belgijski vladi socialisti in komunisti zastopani, ni niti z daleč res, da bi bila to kaka "levičarska diktatura".

V kolikor so kapitalisti preganjeni, je to radi tega, ker so dotedeni bogataši svoje tovarne upo-

silili v prid nemške armade in na vsi liniji kolaborirali (sodelovali) s Hitlerjevo Nemčijo.

Katera stranka bo izšla najjača iz volilnega boja, se sedaj le učita. Dejstvo je, da se je klerikalno politično gibanje pod direktivami Vatikana po vojni jak ooočalo, kar so pokazale volitve v Avstriji, na Madžarskem in v Franciji. Po programu in imenu so sedaj "radikalne", dejansko pa služijo staremu redu, kakor pred vojno pod starimi imeni.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

koli tak, da bi pred kom bežal.

Francska Svetka sem videl v drugič, ko je bil upravitelj ljubljanskega "nebotičnika". Bilo je to v njegovem uradu l. 1938. Slutil je vojno in mi zagotavljal, da so simpatiji slovenskega organiziranega delavstva z Rusijo. Ni se navduševal za slovenske komuniste in je smatral, da kar je bilo med njimi slabega, se je izčistilo v borbah samo od sebe. Drugo se bo uredilo, kadar dozori čas, je dejal. Franc Svetek ima v sedanji Jugoslaviji zelo važno mesto. O Erženu Jelencu potrjuje, da so ga Nemci izgnali in izgnali so mnogo drugih socialistov. Slovenski socialistični intelektualci — in med njimi je nad pol ducata sotrudnikov Am. druž. koledarja — so rajše "pobegnili" v hotele katerih pa v Rim...

Dr. Slavko Zore je bil v Slovenskem delavskem centru v Chicagu že mesece nazaj vprasan, kako so se v partizanski borbi zadržali slovenski socialisti. Večinoma so šli med partizane, med komuniste, je odvrnil. O Živku Topaloviču pa je pojasnil Sava Kosanovič: "Star dobrčina..." Živku se je zadelo, da mora biti z režimom in Draža Mihajlovič mu je podelil odličen titel borcev "v šumah in gorah". Jugoslavije za kralja in njegovo demokracijo. S tem je svojo revolucionarno da nalač, da nagaja reakcionar-

karijero skončal in si za zmenom potezam ameriške in angleške diplomacije.

Angelo Cerkvenik je o Celestinu Jelencu med drugim tole zapisal (v Proletarju z dne 2. januarja 1946):

"...Ne morem razumeti niti ultrariantnih klerikalcev (čeprav vem, da jih boli agrarna reforma), če so res pošteni ljudje, ob pomisli pa, da je n. pr.

Dr. Jelene z belogardisti in nemškimi nacisti vred pobegnil pred ljudsko armado svojega lastnega ljudstva (in vedeti je treba, da je ljudstvo vedno demokratično!), mi naravnost pa met obstane! Saj ni nihče zahteval od njega, naj bi se bil šel boriti v gore, ne, niti tega ni zahteval nihče, naj bi bil aktivist Osvobodilne fronte. Toda ljudstvo ima pravico zahtevati, da si z njim, najmanj pa, da nisi proti njemu in da borcem pravico priznaš, da je njihova borba potrebna, še več, da je neobhodna, da je poštena, cloveška! Ko sem se vrnil v Ljubljano (zdaj sem spet na svojem starem mestu), pa so mi povedali, da je Jelenc pobegnil, svojim ušesom nisem mogel verjeti. Pozneje sem se vedel doumel, da je bilo to malo Dr. Topaloviča, ki je bil desna roka Draža Mihajloviča, ki je, kakor veste, bil naravnost krvnih vse resnično demokratično usmerjenih elementov. Zivel sem med vojno v Srbiji in dobro vem, kaj so Dražimovec uganjali v krajih, kjer so oni in Nemci ter Nadič imeli oblast. Sodelovanje med Dražo, Nedićem in Nemci je bila tako očitno, da je to mogel v Srbiji vsak bedak videti. Zal je bilo še nekaj tovarishev, ki so sodelovali pred vojno v marksističnem kulturnem in strokovnem gibanju, pa se niso kdo ve kako dobro obnesli. Je pa mnogo takšnih, ki jim je treba izreči vse priznanje, posebno še preprostim dešavcem."

Jasno je, ko enkrat to dvojno menjeni prečitate, da je Jelenc izgubil razsodnost, ne pa Etbin Kristan, zato je pobegnil — ne pred Hitlerjem, temveč pred svojim lastnim ljudstvom. Cerkevnik in drugi, ki so se borili proti fašizmu, so pa lahko ostali doma, da grade novo državo.

Pogoji Jugoslavije za rešitev sporu glede Primorske

(Nadaljevanje s 1. strani.)

slovenskih krajev pod svojo oblastjo.

Ne more pa se zanikati, da so jugoslovanske zahteve popolnoma v soglasju z atlantskim čarterjem, in da ima Jugoslavija tudi vso moralno pravico zahtevati odškodnino od Italije, dasi je ne bo dobila. Ameriška in angleška vlada sta se namreč odločili, da je Italija ne bi mogla plačati. Rusija vztraja, da to si eer ne drži in jo zahteva, meni da nalač, da nagaja reakcionar-

v Italiji upravičeno sovražno menje.

Kako bo primorsko vprašanje končno rešeno, je sedaj seveda nemogoče točno ugotoviti. Vemo pa, da Jugoslavija v svojih zahtevah ni odnehal niti za las in da je dala zaveznikom tak načrt, ki ga morajo sprejeti, če so res za atlantski čarter, "štiri svobodocene" in za demokracijo.

Prosvetna matica

V fond Prosvetne matici so vplivala društva, klubi JSZ in druge organizacije v septembru, oktobru, novembetu in decembru 1945 kot sledi:

Stevilka in kraj društva Vsota

3, SNPJ, Johnstown, Pa. \$12.00

6, SNPJ, Sygan, Pa. 6.00

13, SNPJ, Bridgeport, Ohio 6.00

14, SNPJ, Waukegan Ill. (za 1946) 12.00

16, SNPJ, Milwaukee, Wis. 12.00

29, SNPJ, Thomas, W. Va. 6.00

35, SNPJ, Braddock, Pa. 6.00

36, SNPJ, Willock, Pa. 6.00

42, SNPJ, Sheboygan, Wis. 3.00

47, SNPJ, Springfield, Ill. 6.00

48, SNPJ, Girard, O. 12.00

53, SNPJ, Cleveland, O. 6.00

56, SNPJ, New York City, N. Y. 12.00

59, SNPJ, Depue, Ill. 3.00

64, SNPJ, West Newton, Pa. (za 1946) 12.00

69, SNPJ, Eveleth, Minn. 6.00

81, SNPJ, Red Lodge, Mont. 3.00

89, SNPJ, Midway, Pa. (za 1946) 6.00

90, SNPJ, La Salle, Ill. 12.00

102, SNPJ, Chicago, Ill. 12.00

119, SNPJ, Waukegan, Ill. 6.00

120, SNPJ, Gallup, N. Mex. 3.00

721, SNPJ, West Aliquippa, Pa. (za 1946) 12.00

124, SNPJ, Forest City, Pa. 6.00

137, SNPJ, Cleveland, O. (za 1946) 6.00

138, SNPJ, Strabane Pa. (za 1946) 12.00

168, SNPJ, Conemaugh, Pa. 6.00

206, SNPJ, Gross, Kans. 3.00

254, SNPJ, Bon Air, Pa. 12.00

258, SNPJ, Bellaire, O. 3.00

264, SNPJ, Cleveland, O. (za 1946) 6.00

282, SNPJ, Little Falls, N. Y. (za 1945-46) 24.00

287, SNPJ, Burgettstown, Pa. 6.00

299, SNPJ, Walsenburg, Colo. (za 1946) 6.00

300, SNPJ, Braddock, Pa. 6.00

312, SNPJ, Cleveland, O. 6.00

325, SNPJ, Gowanda, N. Y. 6.00

(za 1946) 6.00

333, SNPJ, Blaine, Ohio 6.00

388, SNPJ, Purglove, W. Va. 6.00

407, SNPJ, Windsor Heights, W. Va. 3.00

425, SNPJ, Elm Grove, W. Va. (za 1946) 5.28

434, SNPJ, Arma, Kans. 6.00

450, SNPJ, Euclid, Ohio (za 1946) 6.00

477, SNPJ, Cleveland, O. 9.00

518, SNPJ, Detroit, Mich. (za 1946) 6.00

519, SNPJ, Gowanda, N. Y. 6.00

520, SNPJ, Lakewood, O. (za 1946) 12.00

521, SNPJ, Kansas 12.00

524, SNPJ, La Salle, Ill. (za 1946) 6.00

Iz SANsovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

RAČUN ZA NOVEMBER IN DECEMBER 1945

Bilanca v banki dne 31. oktobra 1945. \$ 18,056.84

Ročna blagajna 5.83

\$ 18,062.17

DOHODKI (za politično akcijo SANSA):

St. 1. Detroit, Mich.	150.00
" 2. Chicago, Illinois	5.50
" 6. Ely, Minnesota	30.50
" 8. West Newton, Pa.	25.60
" 12. West Aliquippa, Pa.	13.50
" 15. Springfield, Illinois	25.00
" 22. Midway, Pa.	25.00
" 24. Virden, Illinois	12.07
" 27. Arcadia, Kansas	14.00
" 30. Sharon, Pa.	50.00
" 35. Gary, Indiana	10.00
" 36. Waukegan, Illinois	64.70
" 39. Cleveland, Ohio	500.00
" 45. Sheboygan, Wisconsin	2.00
" 47. Pueblo, Colorado	10.00
" 48. Cleveland, Ohio	500.00
" 49. La Salle, Illinois	33.25
" 53. Johnstown, Pa.	100.00
" 54. South Chicago, Illinois	29.00
" 59. Brooklyn, N. Y.	20.00
" 67. Los Angeles, Calif.	12.00
" 76. Pueblo, Colorado	2.89
" 83. Walsenburg, Colorado	8.00
" 86. Elizabeth, N. J.	6.00
" 90. Kirkland Lake, Ont., Kanada	61.00
" 91. Chisholm, Minnesota	20.00
" 94. Hostetter, Pa.	16.00
" 98. Export, Pa.	8.30
" 101. Greensburg, Pa.	7.50
" 102. Forest City, Pa.	25.00
" 106. Euclid, Ohio	260.00
" 107. Gallup, New Mexico	20.00
Društvo St. 210 SNPJ, McKees Rocks, Pa.	15.00
Društvo St. 240, SNPJ, Bentleyville, Pa.	10.00
Društvo St. 386, SNPJ, Library, Pa.	10.00
Društvo St. 388, SNPJ, Pursegrove, W. Va.	39.00
Društvo St. 403, SNPJ, Tacoma, Wash.	12.50
Skupne podružnice SANSA in Progresivne Slovenke, Cleveland, O.	1,000.00
Fed. društvo SNPJ za zapadno Penno.	100.00
Centralni odbor podružnic SANSA, Chicago, Ill.	350.00
Istarski družbeni klub, So. Chicago, Ill.	70.00
Frank Maček in družina, Moon Run, Pa.	25.00
Helena Kusar, Berwyn, Ill.	20.00
John Osredkar, Sanborn, Wis.	20.00
Frieda Tarson, New York, N.Y. (po Gl. Naroda)	20.00
Mrs. A. Justin, Valley, Wash. (po Glasu Naroda)	20.00
Številka 25, Fort Pierce, S. D. (po Glasu Naroda)	20.00
Mary Omejci, Valley, Wash. (po Glasu Naroda)	5.00
Fred A. Vider, Chicago, Ill.	5.00
Slov. dram. klub "Zora", Pueblo, Colo.	5.00
Joseph P. Kristan, Chicago, Ill.	4.50
Razni manjši prispevki.	9.60 \$ 3,832.91

DOHODKI (za pomožno akcijo WRFASSD):

St. 1. Detroit, Michigan	\$ 1,144.00
" 6. Ely, Minn. (Jugosl. narodni dom)	100.00
" 12. West Aliquippa, Pa.	133.05
" 18. Sheboygan, Wis.	13.00
" 24. Virden, Ill.	16.00
" 30. Sharon, Pa.	100.00
" 33. Bridgeport, Ohio	323.25
" 36. Waukegan, Ill.	6.50
" 39. Cleveland, Ohio	500.00
" 48. Cleveland, Ohio	500.00
" 50. Denver, Colo.	650.00
" 53. Johnstown, Pa.	240.00
" 56. Milwaukee, Wis.	258.23
" 74. Sheboygan, Wis.	50.00
" 90. Kirkland Lake, Ont., Kanada	8.85
" 91. Chisholm, Minn.	188.80
" 94. Hostetter, Pa.	16.00
" 96. Auburn, Ill.	11.00
" 97. Newark, N. J.	44.00
" 98. Export, Pa.	3.00
" 99. Luzerne, Pa.	19.00
" 102. Forest City, Pa.	75.00
" 106. Euclid, Ohio	500.00
Prispevki za pomožno akcijo poslani na SNPJ	4,417.02
St. 50 SNPJ, Clinton, Ind.	98.05
" 91 SNPJ, Johnston City, Ill.	5.00
" 237 SNPJ, Conneaut, Ohio	49.00
" 240 SNPJ, Bentleyville, Pa.	20.00
" 266 SNPJ, Muskegon Heights, Mich.	6.00
" 356 SNPJ, Benld, Ill.	38.00
" 388 SNPJ, Pursegrove, W. Va.	14.00
" 398 SNPJ, West Brownsville, Pa.	51.00
" 476 SNPJ, Salem, Ohio	25.00
Krožek št. 10, SNPJ, Salem, Ohio	50.00
Postojanka JPO-SS št. 4, Sheboygan, Wis.	1,000.00
Postojanka JPO-SS št. 39, Coverdale, Pa.	100.00
Centralni odbor podružnic SANSA, Chicago, Ill.	710.00
Progresivne Slovenke, Cleveland, Ohio	500.00
Centralni odbor podružnic SANSA, Cleveland, O.	800.00
Joseph Janeš, Neelyville, Mo. (nasbral med tamkajšnjimi rojaki)	211.00
Istarski družbeni klub, So. Chicago, Ill.	70.00
Federacija SNPJ za okraj Westmoreland, Pa.	50.00
Math. in Anna Lomskich, Cherokee, Kansas	50.00
I. čehoslovaški izobraževalni klub, Salem, O.	25.00
Helena Kusar, Berwyn, Ill.	25.00
Matt Saitz, Berwyn, Ill.	5.00
Jacob Zupan, Berwyn, Ill.	5.00
Minka Alesh, Chicago, Ill.	25.00
John Borse, Chicago, Ill.	10.00
Mr. & Mrs. Gratchner, Chicago, Ill.	5.00
Betty J. Sears, Chicago, Ill.	10.00
John Dekleva, Somerset, Colo.	10.00
Math. Karnely, Somerset, Colo.	10.00
Jack Tesovnik, Roundup, Mont.	5.00
Dr. Slavko Zore, Washington, D. C.	5.00
John Pintar, Hurson, Wyoming	5.00
Razni manjši prispevki	8.75 \$13,961.00
	\$35,856.08

IZDATKI:

Najemna urada	\$ 100.00
Razsvetljiva urada	2.00
Ciščenje urada (5 mesecev)	15.00
Plača tajnika (devet tednov)	262.80
Plača pomočnika (deset tednov)	314.50
Izredna pomoč	13.00
Telefon in telegrami	22.03
Tiskovine	125.00
Eksprese	2.00
Naročnine	2.94
Pisarniške potrebščine	35.13
Publikacije	390.00

MRS. ROOSEVELT in Barbara Racolin ter Eugene Santiago—ča
po šest let stara. Slika je bila sneta v kampanji za jugoslovanski reli.

Popravilo adresografa	6.93
Foština	100.09
Seja izvrševalnega odbora	97.50
Zapisnik (za september)	10.00
Seja Združenega odbora	56.30
Seja pomočne akcije WRFASSD	225.20
Shodi	6.20
Subvencija združenemu odboru	2,000.00
Skupni izdatki za politično akcijo, itd.	\$ 3,833.62
Poslano na WRFASSD za pomočno akcijo	17,488.85
Skupna izplačila	\$ 21,322.47
Bančna bilanca 31. decembra 1945	14,510.16
Ročna blagajna 31. decembra 1945	23.45 14,533.61
	\$ 35,856.08

PREGLED

Skupni dohodki za politično akcijo SANSA od	
6. decembra 1942 do 31. decembra 1945	\$ 74,648.82
Skupna izplačila v isti dobi	60,115.21
Preostanek	\$ 14,533.61
Skupni dohodki za pomočno akcijo WRFASSD	
od 1. oktobra 1944 do 31. decembra 1945	\$ 116,218.25
Odpisano za pomočno akcijo do 31. dec. 1945	116,218.25
Preostanek	000,000.00

Mirko G. Kuhe, tajnik.

Vincent Cainkar, blagajnik.

V. DOROŠEVIĆ:

RADOVANJE V PEKLU

Sence stopajo druga za drugo pred vsemogočnega Alaha in vse žele isto:

"Paradiž!"

Nekateri — za sebe.

Drugi — tudi za svoje sorodnike.

Tretji — še za svoje prijatelje.

In Allah odgovarja vsem:

"Bodi!"

In pri tem si misli in žalosten premišlja:

"Nikogar ni, ki bi poprosil za svojega sovražnika."

Tedaj pa se mu približa senca Arutijana iz Bakuja.

"Cesa želiš?" vpraša Alah.

"Imam sovražnika. Zenjan mu pravijo," odgovori Arutjan.

"Kaj? Za svojega sovražnika hočeš prosiš?" In obraz Alahov je za veselje razsvetil.

"Da," je potrdil Arutjan. "Pošli ga v peklu! Izkaži mi to veliko milost!"

V tem trenutku pa stopi druga senna pred Alaha. Senca Zenjan.

"Kaj želiš pa ti?" vpraša Alah.

"Bodi milostiv, o Alah in pošli Arutijana v peklu! Ničesar drugega ne želim!"

Alah da znamenje in šejtan zgrabijo Arutijana in Zenjanata ter ju odpeljejo v peklu.

Ko so ljudje v Bakuju zvedeli za to, so vzduhnili:

"To so svoje vrste ljudje, ti ljudje iz Bakuja!"

In je dal narediti v peklu poseben oddelek.

"Za ljudi iz Bakuja," je rekel.

"Naj se tam radujejo. V Bakuju se gotovo niso mogli."

Ko so ljudje v Bakuju zvedeli za to, so vzduhnili:

"Ako nam hoče Alah nakloniti svojo milost, naj se določi, da se mora pekel kuriti z nafto. Tako se bodo cene naftne (petroleja) lahko dvignile vsaj za 50 odstotkov."

PROLETAREC

CHICAGO 23, ILL., January 30, 1945.

A SOCIALIST INTERNATIONAL—AND WAR

We note that the Socialist Party of the United States has gone on record favoring the reconstruction of a Socialist International—composed of Labor and Socialist Parties fighting for Democratic Socialism.

As a section of the national organization we approve that action.

What we want to say now is not intended as a quibble, but as a precaution. It has to do with the attitude on international war which a Socialist International should take.

We don't believe unyielding opposition to support of war should be one of the tests of fitness for membership in any Socialist Party or in an International of Socialist parties. We say this now, not because we are one of those who is ready to scrap our concept of universal working-class brotherhood at the drop of a capitalist politician's hat, but because experience compels us to believe that no group can write a code of action in time of war without at the same time providing the rock upon which Socialist Parties and Socialist Internationals will split.

We believe that very few Socialists will disagree with us—or with the late President Woodrow Wilson—when we assert that the capitalist economy is the fertile field in which wars are sown and harvested. We all believe that capitalism breeds war, that class exploitation and the necessity of markets in a wages and profits economy are to war as cause is to effect.

Very well, then, let us say just that. But don't let's presume to alter the law of cause and effect or to abridge its functions to suit our desires. The fact is that we just can't make anything more than that stick. By demanding the impossible we provide in advance for our own disintegration.

In one sense, which appears very real to us, wars are right—under capitalism; as right as it is for a man who jumps from a tall building to be crushed to death on the pavement below. Socialists would have less justification for their cause if it were possible to continue the present economy without bringing grief and threatening destruction to mankind.

We believe, too, that it should be one of our jobs to convince the common man that it is up to him to work out his own salvation; that he is responsible for the evils against which most people complain but few people act; and that unless he accepts his responsibility and does the right thing about it he neither can nor deserves to escape the consequences of tolerating error.

By all means, however, let all Democratic Socialists unite in an international organization. It is needed as an instrument to unite the people of the world in the fight for a higher social and economic order. But let us know in advance that, if we lose that fight, wars will again scourge humanity.—Reading Labor Advocate.

THE UN-AMERICAN COMMITTEE WORKING IN OLD DIES TRENDS

The "Judical" spirit in which the House Committee on Un-American Activities—successor to Martin Dies and Co.—is carrying on its labors is well illustrated by the following chronological account of its recent dealings with the Joint Anti-Fascist Refugee Committee.

December 1. Ernie Adamson, counsel to the Un-American Committee, asks the President's War Control Board to cancel the Joint Committee's license to collect and distribute funds for relief of refugees in Europe.

December 8. The Joint Committee receives a letter from Mr. Adamson saying in part: "In the interests of saving time I suggest that you permit one of our investigators to make a preliminary investigation of your organization to determine whether or not this committee is interested in your organization".

December 10. The Joint Committee receives a subpoena to produce all its books and records at a hearing of the Un-American Committee on January 23.

Thus, after trying to execute a death sentence on an organization whose work for the relief of Franco's victims is a matter of public records, the Un-American Committee now wishes to launch a fishing-expedition in the hope of finding something that looks like evidence to back the verdict it has already reached. There is nothing surprising about these tactics. The Un-American Committee was created by Representative Rankin to carry on just such political hatchet work against left and liberal organizations. What is surprising is that even a conservative Congress should continue to tolerate in its midst a group which, as Representative Ellis Patterson has said: "has violated every concept of American democracy."—The Nation.

INFLATION—A SIGNIFICANT POINT TO FASCISM

An article in "Labor Record," a Philadelphia publication, written by Elliot Carlton, makes some statements that deserve the attention of the American people.

He says that inflation is a sign-post on the road to fascism.

He says that right now we are approaching that signpost.

If those statements are correct—and recent history appears to justify them—then it seems to me that the working people of this nation (and "working people" means practically everybody) should be sufficiently concerned by the menace that confronts them to study the general economic and social situation and adjust their viewpoints and actions to the task of preventing inflation from developing.

I think it is of utmost importance that we should be absolutely honest with ourselves in considering the imminence of inflation and of the super state that will come into being as a result of it. I submit that we should think more about systems and basic economic laws, and less about people whose immediate economic interests are different than our own. We will be more likely to act wisely if we think less of "who" and more of "what" and "why."

What, then, is inflation, and why does it happen?

Reduced to the simplest possible language, inflation is a condition under which money loses its value.

With that definition, a comparison of what a dollar will buy today with what it would have bought even during the war warrants the

assertion that inflation is here now. Money is losing value.

However, the degree of inflation that has thus far been witnessed here is not great enough to cause the individual suffering and social chaos that was followed by the rise of a super state in Germany after the first world war. But while we find comfort in that fact, we are flirting with disaster if we smugly act as though the limit has been reached here in the United States. We have some inflation because we have been accepting policies that cause it. If we continue to tolerate those policies we are fairly certain to have more and more inflation until economic and social dislocations produce problems that a democracy cannot solve and make dictatorship inevitable.

The "why" of inflation is the excess of dollars over the amount of goods that dollars buy.

It is perfectly true, as one capitalist-minded columnist wrote, that to stamp \$2 on a one dollar bill will not make the owner of the bill any richer. Doubling the number of dollars in every worker's pay envelope would not make everybody able to buy twice as much unless twice as much goods were produced at the same time.

To put more dollars in circulation without increasing the amount of real wealth back of those dollars will, in fact, be an act of currency inflation.

I think workers should understand the importance of a proper relation between dollars and goods—and be concerned about it.

MR. HOFFMAN'S REASSURING FORECAST

"Big Business Executive Insists Reconversion Is Making Amazing Progress; No Occasion to Get Hysterical over Strikes"

On several occasions LABOR has pointed out the unfortunate tendency in some quarters to over-emphasize the importance of strikes. We return to the subject because the first page of practically every daily newspaper screams that work stoppages are "paralyzing reconversion" and that only the prompt passage of anti-union laws can save us from serious consequences.

That there is very little reason for this hysteria is demonstrated by a statement issued by Paul G. Hoffman. Needless to say, Mr. Hoffman is not a trade union agitator. He is president of the Studebaker Corporation and also chairman of the Committee for Economic Development.

Mr. Hoffman says that reconversion is almost 90 per cent completed in many sections of the nation. The situation in New York state is particularly gratifying. There, according to Mr. Hoffman, reconversion is fully 90 per cent completed and industry is planning on producing 42 per cent more goods than in 1940.

Being possessed of unusual foresight, Mr. Hoffman is not satisfied with even that goal.

"Jobs must be provided for several million still to come out of the armed services," he says. "Once we have attained a satisfactory employment situation, after reconversion and demobilization, we must devote our full energies to maintaining it."

It is one thing to attain a high level of employment, and it is another thing to maintain it."

It is gratifying to find a "Big Business" executive talking in this sensible fashion. Americans made a great record during World War II—it far surpassed the best efforts of any other country—and we seem to be maintaining the pace, now that our enemies have been overthrown.

Of course, the workers are demanding more money. Unless they get more money, we won't have the market for the goods we are urging industry to produce. That's as plain as the proverbial "nose on your face."

Wage demands always lead to controversies, sometimes sharp and short, and sometimes bitter and prolonged. Every land where men are free has such experiences. Therefore, there is no reason why we should get unduly excited about them.

Finally, in the opinion of LABOR, President Truman is making a most commendable effort to win peace on the industrial front. Congress should aid him, not hinder him, and we are quite sure that is what

Congress will do.—Labor.

Another Depression?

The American people simply have not such a bad memory that they have forgotten the last depression...the hungry millions, the breadlines, the children and old people stricken with malnutrition, the young men marked forever with bitterness and the fear of insecurity, the migrating thousands who found nothing but a deeper hopelessness at journey's end, the shuffling, shamefaced, desperate unemployed and their reproachful or stoical wives...

And now we have been cordially invited by the House of Representatives of the Congress of the United States to go through it all over again. When? Beginning about 1949, economists and business men are estimating.

No, thanks. The so-called "high-employment bill" passed by the House won't do. Either Congress and the Administration accept the fact that the American economy has grown so complex that depression must be planned against, to be avoided, or another and greater economic crisis will come to force us far down the road to Socialism.—St. Louis Post-Dispatch.

Will Repeal Obnoxious Labor Law

It has taken 20 years to do it. The British Labor party is about to repeal the Trades Disputes Act, put through Parliament in 1926 by Conservative chieftains, including Winston Churchill.

The unions attempted to stage a general strike. It was a failure. Their enemies seized the opportunity to put over a statute which they were confident would "keep Labor in its place" for an indefinite period.

One provision on which Conservatives placed great stress had to do with political contributions. The old rule was that if a member of a union did not object to the proper union official, the political assessment was valid. The 1926 law specified that a political contribution could not be collected unless the union member agreed in advance.

The Conservatives argued that workers did not wish to contribute to the Labor party, that they were being dragged by their leaders. We hear the same talk in this country today. For the time the law did curtail the Labor party's funds, but not enough to head off the great victory of last year.—Labor.

HERE'S "PAPPY'S" MEANEST ACT!

Oscar H. Smith is blind, but he manages to make a living by selling cigars and candy. He memorized the route from his home in Washington to his cigar counter, so he could go back and forth alone.

Senator "Pappy" O'Daniel (Dem. Texas) has just evicted this blind and aging man from one of the 14 apartments in the \$40-room Washington building. O'Daniel claims he needs to house himself and his family.

Smith had to move to Arlington, a suburb across the Potomac. The route from there to his cigar stand is so long and complicated he has to hire a guide to take him back and forth.

O'Daniel also evicted the other 13 tenants in the midst of the desperate Washington housing shortage, but putting out the blind man was his meanest performance.

"Pappy" has been subjected to so much criticism because of these evictions that he now protests he must have the building so he may set up a "free home for veterans."

Of course, no one accepts his alibi. Heretofore, "Pappy" has contended he needed the 14 apartments for his family.—Labor.

THE ANSWER

Teacher—What is meant by Hobson's choice?

Pupil—Mrs. Hobson, sir.

Lawless are they who make their wills their law.—Shakespeare.

IN THE WIND

FROM THE NATION

OUR SPECIAL AGENT for UNO affairs swears this story is true. Before the United States delegates left for the UNO conference they asked the British embassy in Washington whether there would be any customs restrictions on the baggage they took. After consulting the regulations, an attaché informed them that "the delegates may bring an amount and type of baggage they desire, except that in firearms they will be limited to one rifle and 500 rounds of ammunition per person."

AFTER SURVEYING Midwest editorial opinion on the UNO's decision to locate in the East, we can't understand why the United Nations ever passed over the Middle West in choosing a permanent site. The Indianapolis "Star" of December 30 said the commission obviously hadn't realized one advantage of the section: "The percentage of foreign-born population is low and alien ideologies make little impression on the majority." The Chicago "Tribune" merely growled that "the United Nations have decided to locate not in an American but in an alien seat."

THE WHEEL HAS COME full cycle. Randolph Churchill's syndicated column from Rome, published here January 2, led off with a "fervent wish for the year 1946" that Italian trans start running on time again.

UNDERGROUND HUMOR is now coming out of Palestine in the best tradition of the anti-Hitler gags that used to filter out of occupied Europe. Here's the latest:

"Why is the British Labor government like a violin?" Answer: "Because it's held by the left and played on by the right."

THE AMERICAN VETERANS' COMMITTEE reported a big week in the January 1 issue of its bimonthly publicity bulletin. Legislation signed by President Truman liberalizing the G.I. Bill of Rights included several AVC recommendations; the Marine Corps announced acceptance of Nisei enlistments, a result of AVC needling of the Navy Department, and Bill Maudlin signed up as a new member.

AN ARMY OFFICER who taught political warfare to G.I.'s at a camp in the Southwest told us about an examination he gave to 300 prospective trainees. Part of the test was a word-association affair. He says that the three responses most frequently scribbled in reaction to the word "Russia" were "anarchists," "godlessness," and "free love."

Frankly, we have long been tired of seeing workers swayed and dominated by the ideas of a defender of the private-profit economy.

We want them to make their own plans for the future and to insist that leadership, whether political or economic, shall act according to Labor's plan.

And we want that plan to be one that will not fit with the idea that an owning class should be bolstered by law in their claim to a share of the wealth that workers create.—Reading Labor Advocate.

LOANS TO ENGLAND

Much has been written and spoken about the \$4,400,000,000 loan to Great Britain, and also about the \$14,523,000,000 still owed to the United States from World War I debts of foreign countries.

It seems only logical that if we have money to loan, that we do so to help other nations—but there is no rhyme nor reason nor logic to loaning money to any foreign country at our own expense.

If Britain, or France, or Russia, wants money and if we have it to loan, why not loan it at a rate of interest which will pay off the billions of our own debts—interest which we must pay to the holders of war bonds? Uncle Sam pays interest on the money he borrows, the same money, incidentally, he would loan to any foreign power.

Any foreign country which can't see the logic of this isn't entitled to ask Uncle Sam for help.—The Progressive Miner.

Walk straight up to trouble, look it right in the eye, then lick it.

WHEN LABOR "FOLLOWS THE LEADER"

We know that there are many steel unionists who feel led-down by the action of CIO President Philip Murray in reducing the demands of the steelworkers from an increase of 25 cents per hour to one of 19½ cents and delaying the steelworkers' strike for a period of one week.

It is not our desire or intention to criticize Mr. Murray in this particular instance. We are willing to concede that he was using his best judgment and even that his action was the wisest that could have been taken under existing circumstances.

What we want to say to the rank and file of the United Steelworkers, and to American workers generally, is that Murray's action was in line with the general policy followed by the majority of workers all down through the Franklin Roosevelt era.

We mean the policy of depending upon the president—upon a "leader" to solve their problems and make their decisions for them.

It should be noted that Mr. Murray made his compromise after a conference with President Harry S. Truman. All down through the Roosevelt administration that was how workers got their opinions and their strategy—by accepting them from a President of the United States who frankly and repeatedly asserted that the salvation of the private-profit economy was his basic objective.

We never ceased to deplore the fact that labor was following a leader rather than thinking and acting independently. We contend—and still do—that the Roosevelt objective should have caused labor to break with him. But workers either didn't think much about what we were saying, or didn't think at all. And so, with nauseating repetition, we heard the president lauded and saw him setting the pattern for the workers of America.

Workers who tolerated the policy which made them followers of a "leader" all those years should not be too harsh in their condemnation of Mr. Murray now. He is doing exactly what almost all of labor did when he goes to the President of the United States instead of to his own organization for a plan of action.

We believe that the working people of this nation—and especially those who are union members—should look to themselves at this time. We believe they should recognize the mistake they have made. We believe that for the future they should chart their own course and proceed under their own steam.

Frankly, we have long been tired of seeing workers swayed and dominated by the ideas of a defender of the private-profit economy. We want them to make their own plans for the future and to insist that leadership, whether political or economic, shall act according to Labor's plan.

And we want that plan to be one that will not fit with the idea that an owning class should be bolstered by law in their claim to a share of the wealth that workers create.

On Denouncing Russia

Leabor leaders of high and low importance in the last several months have taken a keen delight in ripping Russia up and down the back on any and all occasions.

There is no way to be sure that they are right or wrong, but right or wrong—their policy of denunciation of Russia is very, very short sighted.

When Utopia reaches America—when labor in America is perfect—when our government is perfect—when our people have all the rights and privileges guaranteed them under the constitution—when there are no poverty stricken—when there are no slums—when there are no bread lines and no unemployment—all in America, THEN and NOT UNTIL THEN, have we any right to denounce Russia, or Iran, or Patagonia, or any other nation, big or little.

It is high time the kettle quit calling the pot black.

If we don't like the way Russia runs her affairs, we don't need to go to Russia to live, but that is no reason why we can't deal with Russia. And that goes for England, or France, or China, or any other nation.</